

Mannen en vrouwen in dienst van het evangelie

Onlangs verscheen het rapport van het deputaatschap M/V in de kerk. Het is getiteld *Mannen en vrouwen in dienst van het evangelie*.

De Generale Synode van Harderwijk benoemde deputaten met de bedoeling om de lastige knoop rond vrouw en ambt te helpen ontwarren. Niet om opnieuw enorme studies aan dit thema te wijden. Er staan boekenplanken vol over man en vrouw en ambt. De deputaten kregen expliciet de opdracht daar hun winst mee te doen, niet om er nog een stukje aan toe te voegen.

Het ging erom een weg te wijzen waarop we de komende jaren als kerken met elkaar verder kunnen. Daarbij stond in de opdracht de suggestie om bijvoorbeeld te overwegen het ambt van diaken onder voorwaarden open te stellen voor vrouwen.

Binnen de kerk blijken er verschillende inzichten te zijn, en de kwestie speelt ook een rol in de contacten met de NGK, waar de ambten voor zusters zijn opengesteld naar aanleiding van het veelbesproken VOP-rapport (Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten).

Het deputaatschap heeft nu een rapport uitgebracht. In dat rapport bepleiten deputaten dat de synode het volgende gaat uitspreken:

De visie dat naast mannen ook vrouwen in de kerkelijke ambten mogen dienen, zoals die in dit rapport verwoord is, past binnen de bandbreedte van wat als schriftuurlijk en gereformeerd kan worden bestempeld.

Het al dan niet functioneren van vrouwen als ambtsdrager mag voor de GKv geen belemmering vormen in de kerkelijke contacten met de CGK

en de NGK en evenmin bij gemeentestichtingsprojecten.

In een volgend besluit geeft men aan geen heil te zien in een nieuw deputaatschap M/V in de kerk. Er dient slechts een commissie te komen die de kerkrechtelijke gevolgen in kaart brengt en die met afspraken en regelingen komt die de vrede in de plaatselijke kerk dienen.

Een van de deputaten, br. D.A.C. Slump, wil niet de verantwoording voor het eindproduct dragen. In een aparte verantwoording aan het eind van het rapport geeft hij rekenschap van zijn positiekeuze. Daarin breekt hij een lans voor het klassieke verstaan van de relevante bijbelteksten. En hij neemt afstand van de in zijn ogen te grote en te diffuse rol van het begrip 'cultuur' in de afwegingen van zijn mededeputaten. De cultuur in de dagen van de apostelen en de cultuur van onze dagen bepalen te zeer wat vandaag de betekenis van de bijbelwoorden is. En over dat begrip 'cultuur' is onvoldoende begripsmatige duidelijkheid.

Aardverschuiving

De conclusies van het deputatenrapport zijn verrassend en zeker een aardverschuiving te noemen. De GKv wisten het altijd heel goed: het ambt komt alleen mannen toe, en kerken die het anders doen, werden daarop veroordeeld. Het functioneren van beide geslachten in de ambten was een breekpunt voor de samenwerking met de NGK. Het functioneren van zowel vrouwen als

mannen in het ambtelijk leiderschap bij missionaire projecten van gemeentestichting werd als een probleem beschouwd. En daar is nu ineens, in de visie van deputaten, alle ruimte voor.

Wanneer dit rapport op deze wijze wordt aangenomen, betekent dat dat de kwestie vrouw en ambt van de synodetafel verdwijnt en als een vrije kwestie in elke plaatselijke kerk opduikt. Daarbij ligt op dat plaatselijke gesprek ondertussen dan al wel de hypotheek dat de visie dat mannen en vrouwen samen in alle ambten mogen dienen, volgens de synode past binnen de bandbreedte van wat als schriftuurlijk en gereformeerd kan worden bestempeld.

Maar tegenstanders van de vrouw in het ambt zullen toch zeggen: 'Ik heb als tegenstander van de vrouw in het ambt niet genoeg aan een stukje van de bandbreedte van de kerk, een reser vaatje. Ik zie de vrouw in het ambt als ongehoorzaamheid aan Gods Woord!'

Heel concreet: mag ik na de synode van Ede nog steeds als gereformeerd predikant zeggen dat de Here het niet wil hebben dat vrouwen een ambt bekleeden, dat dat ongehoorzaamheid aan de uitspraken van de apostelen is? Past die uitspraak ook binnen de gereformeerde bandbreedte? En wat betekent eigenlijk dat woord 'bandbreedte'?

We zijn denk ik niet op een punt dat we als kerken samen de conclusies van de

deputaten willen en kunnen trekken. Er is zo veel op te merken over het rapport, dat in dit nummer er amper een begin mee kan worden gemaakt.

- We kunnen het naar aanleiding van dit rapport hebben over de kwestie vrouw en ambt op basis van de relevante bijbelplaatsen en de uitleg ervan, ook de uitleg ervan zoals die in het deputatenrapport functioneert. In de komende nummers willen we

daarvan werk maken.

In het vorige nummer werd de dissertatie van Almatine Leene besproken. Eerder was er aandacht

voor het boekje van Myriam Klinker *Als vrouwen het Woord doen* (aprilnummer 2011).

- We kunnen de benadering van de deputaten doormeten over de hermeneutische relatie van Schrift en cultuur (de cultuur waarin de bijbelschrijver werd geplaatst en de cultuur waarin de Here ons plaatst, spelen een rol bij de uitleg van wat een bijbelwoord ons vandaag te zeggen heeft). We merken op dat

op dat punt de kritiek van deputaat Slump en die van prof. S. Griffioen in *De Reformatie* van 6 september ongeveer gelijklopend zijn.

- We kunnen het hebben over de wenselijkheid of onwenselijkheid de kwestie maar plaatselijk te laten beslechten. Wat doen we dan de kerken aan?

Rode lijn

Het blad *De Reformatie* van 20 september bevat een stukje van de hoofdredacteur, ds. B. Luiten.

Hij beschrijft hoe we het toelaten van vrouwen in de ambtelijke dienst altijd hebben beschouwd als een soort van rode lijn waar je niet overheen mocht. Andere kerken (NGK) die daar wel overheen gingen, waren niet meer geschikt om verregaand mee samen te werken. De rode lijn lag blijkbaar niet bij de verkondiging van Gods verlossing in Jezus Christus. De rode lijn lag bij een onderwerp 'dat daar niet toe doet en dat vooral iets is van de eigen overtuiging'.

Luiten geeft aan dat het ambt als zodanig een nederige en tijdelijke dienst is. En op de vraag of vrouwen in die tijdelijke nederige dienst mogen staan, moet een eerlijk antwoord komen. Maar hoe belangrijk is dat in het licht van de eeuwigheid? Het gaat om de boodschap zelf: Jezus Christus moet worden verkondigd, confronterend en bevrijdend. 'Wie die boodschap brengt is daaraan ondergeschikt, daarover zouden wij niet moeten strijden en al helemaal geen ban uitspreken.'

Hij brengt hier een waardevolle onderscheiding aan: het evangelie zelf moet worden verkondigd. En ja, als dat door vrouwen gebeurt, kan dat nog steeds datzelfde onversneden evangelie zijn. Wie heeft het niet van zijn of haar moeder gehoord?

Maar toch, is dat werkelijk een goede voorstelling van zaken? Waarom zou je tegen het toelaten van vrouwen in de ambtelijke dienst zijn? Ik ben daarop tegen. Want ik zie het als een stukje loslaten van de wegwijzing die de Here geeft in zijn Woord. En dat lijkt me ook de enige reden om ertegen te zijn. Ik

Een vrije kwestie

weet zo zusters te noemen die prima ambtsdrager zouden kunnen zijn. Ik zou niet weten waarom zusters het niet zouden *kunnen*...

‘De vrouw in het ambt’ werd altijd gezien als een rode lijn die niet overschreden mocht worden. Dat had denk ik niet zo veel met het thema zelf te maken. Dat er een vrouwonvriendelijke tendens in de kerk achter zou liggen of zo. Ik denk eerder dat het te maken heeft met een ander omgaan met de Schrift, dat bij dat onderwerp bovenkomt.

Hoe je de zogenaamde zwijgteksten ook uitlegt, ze betekenen in elk geval dat Paulus toen en daar vrouwen niet in de leiding van de gemeenten wilde hebben.

De discussie begint bij wat dat voor vandaag betekent, bij een veranderde situatie. Daarbij zoeken de deputaten naar motieven die Paulus dreven om het toen zo te besluiten. En de stelling is dat diezelfde motieven vandaag ons ertoe kunnen brengen tegengesteld te concluderen dan Paulus deed: vrouwen wel in de ambtelijke dienst.

De moeite zit hem bij mij dat het blijkbaar mogelijk wordt geacht op gedragsniveau tegengesteld te concluderen aan de door de apostel aangewezen weg: ‘geen vrouwen’ wordt ‘wel vrouwen’. Dat ervaar ik als een heersen van onze redeneringen boven de Schrift. En dan ga je in mijn ogen een rode lijn over. Natuurlijk ga je nog veel verder de rode lijn over als je een kerk hebt met alleen mannelijke ambtsdragers die in alle vroom gekrakeel vergeten Christus te verkondigen. Dat is een groot punt van gelijk bij collega Luiten.

Het is een spannende vraag of er werkelijk exegetisch ruimte is om achter de aanwijzingen van de apostelen door te schuiven naar hun motieven, en met behulp van die motieven andere aanwijzingen te formuleren dan de apostelen doen.

Ds. Luiten wijst op een parallel in de Bijbel waar het gaat over het wel of niet eten van vlees. Beoordeel niet op gedrag, maar op achterliggende overtuiging (1 Kor. 8 en 10). Of en hoe je

deze aanwijzingen kunt gebruiken als motief om af te wijken van, ja tegengesteld te concluderen aan concrete apostolische aanwijzingen, is volgens mij een exegetische discussie. En aan die discussie willen we als blad onze bijdrage in de komende maanden geven.

Blijvend oneens

Stel nu dat je het niet eens wordt... Dat is natuurlijk niet een idiote gedachte. Het lijkt me dat we niet moeten dromen dat we allemaal in de kerken gelijk gaan denken over het thema vrouw en ambt. Over sabbat en zondag zijn we het ook niet eens geworden, maar we wisten elkaar vast te houden. Het deputaatschap M/V heeft daarover nagedacht. In hun laatste hoofdstuk schrijven ze over omgaan met verschillen. Het valt mij op dat ze daarin vooral gebruikmaken van publicaties uit de PKN, waar men heeft moeten leren omgaan met pluraliteit in de kerk (René de Reuver, *Een in meervoud. De ecclesiologische waarde van pluraliteit*; Marius

Is dat het perspectief dat ons naar zich toe wenkt? De deputaten schrijven dat er geen boventijdelijke waarheid is

in dit verband. We zijn als schepselen aan tijd en plaats gebonden en hebben elkaar nodig om

het juiste spoor te vinden. Dat is niet maar een beperking. Het is ook een uitdaging. De uitdaging om samen in vertrouwen te leven.

Als de kerk zo ruim is, waarom fuseren we dan niet met de PKN?

Geen ban! Consensus

Ondertussen vraagt ds. Luiten om geen ban uit te spreken. Daarin wijst hij, als ik hem goed begrijp, impliciet naar de harde veroordelingen richting de NGK die er in het verleden rond dit thema zijn geuit. Hij schrijft ook dat het onderwerp vrouw en ambt niet samenvalt met Gods verlossing in Jezus Christus en ‘vooral iets is van de eigen overtuiging’.

Twee opmerkingen daarover. De eerste is dat hier ‘Gods verlossing in Jezus Christus’ geïsoleerd van het totaal van

Waarom fuseren we dan niet met de PKN?

Noorloos, *Leven uit de Bron. Groeien bij de Bron*; Piet Schelling, *Mijn gelijk en ons geluk. Omgaan met verscheidenheid in de gemeente*).

de Schrift lijkt te worden voorgesteld. Een soort laatste schans die wel het verdedigen waard is. Tegenstanders van de vrouw in het ambt zijn nu juist

zo scherp omdat naar hun oordeel het bijbelgebruik zodanig verandert, dat er nog niet te overziene gevolgen zullen zijn die het totaal van de Schrift zullen raken. En die Schrift is het gewaad waarin de boodschap van Gods verlossing in Jezus Christus ons heeft bereikt. De tweede opmerking is dat in dit schrijven van Luiten het lijkt alsof het voorgestelde besluit van het rapport eigenlijk al is genomen. Het gaat om een ondergeschikt punt waarin we elkaar vrij moeten laten. Daar zijn we mijns inziens als kerken in gezamenlijkheid niet aan toe. Collega Luiten heeft het over het uitspreken van een ban over elkaar. De Here beware ons ervoor. Maar als je ervoor moet waarschuwen, illustreert dat naar mijn idee duidelijk dat we nog ver zijn van een consensus. Nee, we kunnen als kerken niet als één man (m/v) achter dit rapport staan.

Synoderapport of discussienota?

Nu kun je zeggen: laten we dan maar wachten wat de vergadering die er wat over moet gaan vinden, de GS van Ede, ervan vindt. En eigenlijk is me dat het sympathiekst. De ene GS geeft een opdracht. De andere GS ontvangt het resultaat en handelt ermee. Goede kerkelijke praktijk.

Maar inmiddels is het zo dat deputatenrapporten meer kerkelijke discussienota's aan het worden zijn. En in dat besef worden ze ook geschreven. Op de dag dat het rapport verscheen, lag er een nummer van *De Reformatie* in mijn bus, een themanummer over vrouw en ambt. De redactie had duidelijk voorinzage in het rapport gehad (zij het dat nergens bleek dat er ook een

tegeluid in het rapport klonk van deputaat Slump). Ik heb mij daarover verbaasd. Waarom kreeg *De Reformatie* hier een voorkeursbehandeling boven andere landelijke en regionale kerkelijke bladen?

In elk geval was er zo de aftrap voor een kerkbrede discussie.

Daar kun je blij mee zijn of niet. Hoe dan ook, de discussie is er gewoon, en laten we die dan ook maar voeren. Discussies onder het kleedje vegen is geen oplossing.

En we hopen dat de broeders die in Ede geroepen worden om besluiten te nemen, hun winst doen met de discussies op fora en in bladen. In die discussie tekent zich op dit moment nog geen eenstemmigheid af. En datzelfde geldt voor de contacten met buitenlandse kerken en met een kerkgenootschap als de CGK: de eenheid en de vrede worden behoorlijk op de proef gesteld bij een debat over vrouw en ambt. Is het dan, met de vrede van de kerk voor ogen, niet beter om af te zien van conclusies zoals de deputaten ons voorleggen?

De broeders synodeleden hebben veel te overdenken. We dragen hen op in het gebed, dat ze zich mogen laten leiden door de Geest van de Here, die spreekt in zijn levende en blijvende Woord.

Afgesloten 7 oktober 2013.

Discussies onder het kleedje vegen is geen oplossing

Nader Bekeken – speciale abonnementen

Neem een proefabonnement op Nader Bekeken! U ontvangt het blad dan drie maanden voor maar € 5,-. Wilt u iemand een waardevol cadeau aanbieden? Denk dan eens aan een geschenkabonnement op Nader Bekeken. Het kost u slechts € 10,- en hij/zij ontvangt het blad dan een halfjaar lang!

Kijk op www.woordenwereld.nl of www.bladenbox.nl of bel 0900-226 52 63 (€ 0,10 p.min.).